

Hogyan lettem történész?

A Korall körkérdése a pályaválasztásról

A *Korall* szerkesztősége neves történészekhez, társadalomtörténészekhez, szociológusokhoz és néprajztudósokhoz intézte az alábbi körkérdését.* A beérkezett válaszokat, amelyek terjedelmét a válaszadókra bíztuk, a szerzők nevének ábécé-rendjében közöljük.

A múlt század fordulóján, a történetírás intézményesülését, modern tudománnyá formálódását kísérő vitákban már többen hangsúlyozták a pszichológia jelentőségét a múlt feltárásában. Egyesek egyenesen úgy fogalmaztak, hogy a történelem maga a pszichológia, az emberiség fejlődését vizsgáló tudománynak a viselkedések tudományának kell lennie, melynek tárgya és egyben kulcsa, az emberi psziché fejlődése. Az elmúlt évek nemzetközi történetírásában, bár némileg eltérő hangsúllyal, ismét előtérbe került a két tudomány közötti kapcsolat. Az önálló kutatási területként jelentkező „pszicho-história” mellett ennek egyik sokat vitatott vonatkozása a történész személyiségének, a történetírói „énnek” a szerepe és hatása a tudományos munkájára, a művekre. Az alkotói én problematikája természetesen nem csupán a történetírás, de a társadalomtudományok más ágaiban is előtérbe került.

Életünk folyamán egy ponton valamennyien eltöprengünk azon, hogy miért éppen az adott pályát választottuk, és miért foglalkozunk azzal a szakterülettel, amelynek szakértőjeként számon tartanak. Az e kérdésre adott válasz mélysége, megéltsége személyenként más és más, de visszaköszön benne egyszeri és megismételhetetlen életünkhöz való viszonyunk. A „véletlen így hozta” típusú választól az „erre születtem”-ig számtalan – hiteles – mód lehetséges a fenti kérdés megválaszolására. Memoárokat olvasva mégis úgy tűnik, az egykori professzor útmutatása mellett legalább olyan meghatározóak ebben a gyermek- és ifjúkor éve, a családi háttér, a szűkebb miliő és a fiatalon megélt vagy a család történetében jelentős események. A saját témával való foglalatosságot során nem egy esetben öntudatlanul is azokra a kérdésekre keressük a választ, melyeket valamiképp elvarratlannak, megoldatlannak érzünk személyi, családi vagy származási csoportunk/rétegünk történetében. A belső motiváció – azaz a társadalomtudós metafizikája – rányomja bélyegét az életműre. Annak megválaszolása, hogy valaki miért azzal foglalkozik, amivel, kiegészítheti, magyarázhatja mindazt, ami a publikációkban megjelenik.

*A körkérdés ötletét néhány évvel ezelőtt Keszei András alapító szerkesztőtársunk vetette fel. Az ötletet nem felejtettük el, és most arra szeretnénk megkérni Önt, hogy gondolja végig eddigi pályáját és ossza meg a *Korall* olvasóival, miért éppen ezt a hivatást választotta, ezen belül pedig miért és hogyan talált rá szakterületeire. Ha vállalja a választást, úgy teljesen Önre bízunk, hogy ezen az úton mennyi kaput nyit ki; milyen mélységig engedi felszínre a személyes vonatkozásokat. Egy biztos, mi valamennyi válasznak nagyon fogunk örülni.*

* A megkeresés egyetlen szempontja az 50. év feletti életkor volt.